

GERİATRİK ONKOLOJİ

Editörler

Ali Murat SEDEF
Baran AKAGÜNDÜZ

© Copyright 2021

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN 978-625-7679-79-4
Sayfa ve Kapak Tasarımı Akademisyen Dizgi Ünitesi

Kitap Adı Geriatrik Onkoloji
Yayıncı Sertifika No 47518

Editörler Ali Murat SEDEF
ORCID iD: 0000-0002-3955-2705
Baran AKAGÜNDÜZ
ORCID iD: 0000-0002-4979-3123
Baskı ve Cilt Vadi Matbaacılık
Bisac Code MED062000

Yayın Koordinatörü Yasin Dilmen
DOI 10.37609/akya.2208

UYARI

Bu üründe yer alan bilgiler sadece lisanslı tıbbi çalışanlar için kaynak olarak sunulmuştur. Herhangi bir konuda profesyonel tıbbi danışmanlık veya tıbbi tanı amacıyla kullanılmamalıdır. *Akademisyen Kitabevi* ve alıcı arasında herhangi bir şekilde doktor-hasta, terapist-hasta ve/veya başka bir sağlık sunum hizmeti ilişkisi oluşurmaz. Bu ürün profesyonel tıbbi kararların eşleniği veya yedeği değildir. *Akademisyen Kitabevi* ve bağlı şirketleri, yazarları, katılımcıları, partnerleri ve sponsorları ürün bilgilerine dayalı olarak yapılan bütün uygulamalardan doğan, insanlarda ve cihazlarda yaralanma ve/veya hasarlardan sorumlu değildir.

İlaçların veya başka kimyasalların reçete edildiği durumlarda, tavsiye edilen dozunu, ilacın uygulanacak süresi, yöntemi ve kontraendikasyonlarını belirlemek için, okuyucuya üretici tarafından her ilaca dair sunulan güncel ürün bilgisini kontrol etmesi tavsiye edilmektedir. Dozun ve hasta için en uygun tedavinin belirlenmesi, tedavi eden hekimin hastaya dair bilgi ve tecrübelerine dayanak oluşturması, hekimin kendi sorumluluğundadır.

Akademisyen Kitabevi, üçüncü bir taraf tarafından yapılan ürüne dair değişiklikler, tekrar paketlemeler ve özelleştirmelerden sorumlu değildir.

GENEL DAĞITIM
Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A
Yenişehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Onkoloji alanındaki tüm dünyanın yakın takip ettiği bilimsel gelişmeler ışığında günümüzde artık sistemik kemoterapi gibi konvansiyonel tedaviler yerlerini büyük ölçüde immünoterapi, moleküler hedefli ilaçlar ve gen tedavilerine bırakmaya başlamıştır. Bu tedavi seçeneklerinin her biri ayrı ayrı vazgeçilmez önemde olup tedavi seçimleri ve sıralamaları bireyselleştirilmiş tedavi stratejileri sayesinde her hastaya özgü bir şekilde planlanmaktadır. Tedavilerin bireyselleştirilmesi hususunda kuşkusuz yaş faktörünün önemi büyüktür ve tedavi kararlarında geriatrik popülasyon için seçilecek tedavi modalitesinin belirlenmesi oldukça hassas bir konudur. Zira tedavi seçeneklerinin herbirinin geriatrik popülasyonda kullanım şemaları, yan etki dağılımları ve yönetimleri farklılıklar göstermekte olup günlük pratiğimizde azımsanmayacak sıklıkta karşılaştığımız problemlerdendir.

Bu kitabımızda GERİATRİK ONKOLOJİ konularını ülkemizin değerli Geriatri, Tıbbi Onkoloji, Radyasyon Onkolojisi, Hematoloji, İç Hastalıkları, Genel Cerrahi, Patoloji, Psikiyatri, Nöroloji, Anesteziyoloji/Yoğun Bakım, FTR ve Farmakoloji alanlarında uzman ve akademik vizyonu olan hocalarımızın katkılarıyla hazırladık. Emeği geçen hocalarımıza teker teker davetimizi kırmayıp verdikleri destek için teşekkür ediyoruz. Ayrıca Onkoloji alanında yayımladığımız ve yayımlamayı planladığımız kitapların hazırlanmasında emeği geçen ve her an yanımızda olan başta Akademisyen Yayınevi sahibi Yasin DİLMEN olmak üzere tüm yayınevi çalışanlarına da teşekkür ederiz.

Ali Murat SEDEF
Baran AKAGÜNDÜZ

İÇİNDEKİLER

1. KISIM GENEL BİLGİLER

1. Bölüm	Hücreyel Yaşlanma ve Kanseri	3
	<i>Ezgi HACIHASANOĞLU</i>	
2. Bölüm	Geriatrik Onkolojide İmmünite ve Kanseri İlişkisi	11
	<i>Hatice KÜÇÜK</i>	
3. Bölüm	Geriatrik Hasta Tanımı	21
	<i>Emine Ülkü AKÇAY</i>	
4. Bölüm	Geriatrik Onkolojik Epidemiyoloji	23
	<i>Ayfer ALTAŞ</i>	
5. Bölüm	Onkoloji Hastalarında Ayrıntılı Geriatrik Değerlendirme	29
	<i>Fatma Betül ASAN</i>	
6. Bölüm	Geriatrik Popülasyonda Kanseri Tarama Programları	43
	<i>Aysel TOÇOĞLU</i>	
7. Bölüm	Geriatrik Onkoloji Hastalarında Frajilite	57
	<i>İrfan ESEN</i>	
8. Bölüm	Geriatrik Onkoloji Hastalarında Anoreksi-Kaşeksi
Sendromu ve Yönetimi	67
	<i>Ferhat EKİNCİ</i>	
9. Bölüm	Geriatrik Onkoloji Hastalarında Cerrahi Yaklaşımlar	79
	<i>Egemen ÇİÇEK</i>	
10. Bölüm	Geriatrik Onkoloji Hastalarında
Perioperatif Komplikasyonlar	85
	<i>Mesut YUR</i>
<i>Ertuğrul Gazi ALKURT</i>	
11. Bölüm	Geriatrik Onkoloji Hastalarında Küratif
Radyoterapi Yaklaşımları	91
	<i>Ahmet KÜÇÜK</i>	

12. Bölüm	Geriatrik Onkoloji Hastalarında Radyoterapi Yan Etkileri ve Yönetimi	117
	<i>Alparslan SERARSLAN</i>	
13. Bölüm	Geriatrik Onkoloji Hastalarında Hormonoterapi.....	131
	<i>Oktay Halit AKTEPE</i>	
14. Bölüm	Geriatrik Onkoloji Hastalarında Sitotoksik Tedavi Prensipleri.....	141
	<i>Duygu BAYIR GARBİOĞLU</i>	
15. Bölüm	Geriatrik Hastalarda Kemotoksisite	151
	<i>Akif DOĞAN</i>	
16. Bölüm	Geriatrik Onkoloji Hastalarında Hedefe Yönelik Ajanların Kullanımı.....	167
	<i>İbrahim ÇİL</i>	
17. Bölüm	Geriatrik Onkoloji Hastalarında İmmünoterapi ve Yan Etki Yönetimi	183
	<i>Nail ÖZHAN</i>	
18. Bölüm	Geriatrik Onkoloji Hastalarında Palyatif Nutrisyon Önerileri	193
	<i>Burcu CANER</i> <i>Mehmet Nur KAYA</i>	
19. Bölüm	Geriatrik Onkoloji Hastalarında Ağrı Yönetimi	205
	<i>Macit YALÇIN</i>	
20. Bölüm	Geriatrik Onkoloji Hastalarında Yaşam Sonu Bakım ve Desteği	219
	<i>Suna KARA GÖRMÜŞ</i>	
21. Bölüm	Geriatrik Onkoloji Hastalarında Yoğun Bakımda Parenteral Nutrisyon.....	239
	<i>Mustafa Soner ÖZCAN</i>	
22. Bölüm	Geriatrik Onkoloji Hastalarında Palyatif Sedasyon	251
	<i>Fatmanur DURUK ERKENT</i>	
23. Bölüm	Geriatrik Onkolojide Fizyoterapi'nin Yeri ve Önemi.....	259
	<i>Elif BALEVİ BATUR</i>	
24. Bölüm	Geriatrik Onkolojide Deliryum Yönetimi	269
	<i>Can ÇUBUK</i>	

25. Bölüm	Geriatrik Onkolojide Demans Yönetimi	279
	<i>Atila GÜRGEN</i>	
	<i>Ceyhan SAYMAN</i>	
26. Bölüm	Geriatrik Onkolojide Psikososyal Yaklaşım ve İletişim.....	297
	<i>Arda Kazım DEMİRKAN⁷</i>	
27. Bölüm	Geriatrik Onkolojide Anksiyete ve Depresyon Yönetimi	303
	<i>Esra KOCA</i>	
	<i>Fatma Fariha ÖRENGÜL</i>	
28. Bölüm	Geriatrik Onkolojide Acil Psikiyatrik Yaklaşımlar	313
	<i>İpek ÖZÖNDER ÜNAL</i>	
29. Bölüm	Geriatrik Onkolojide İlaç Etkileşimleri ve Klinik Önemi	323
	<i>Oruç YUNUSOĞLU</i>	
2. KISIM TÜRÖR TİPLERİNE GÖRE GERİATRİK YAKLAŞIMLAR		
30. Bölüm	Meme Kanserinde Geriatrik Hasta Yönetimi	345
	<i>Aykut ÖZMEN</i>	
31. Bölüm	Akciğer Kanserinde Geriatrik Hasta Yönetimi	373
	<i>İlker Nihat ÖKTEN</i>	
32. Bölüm	Baş ve Boyun Tümörlerinde Geriatrik Hasta Yönetimi	395
	<i>Zehra SUCUOĞLU İŞLEYEN</i>	
33. Bölüm	Özefagus Kanserinde Geriatrik Hasta Yönetimi	405
	<i>Cumali ÇELİK</i>	
34. Bölüm	Mide Kanserinde Geriatrik Hasta Yönetimi.....	413
	<i>Atakan TOPÇU</i>	
35. Bölüm	Hepatoselüler Kanserde Geriatrik Hasta Yönetimi	425
	<i>Tahir YERLİKAYA</i>	
36. Bölüm	Kolon Kanserinde Geriatrik Hasta Yönetimi	439
	<i>Çağlar ÜNAL</i>	
37. Bölüm	Mesane Kanserinde Geriatrik Hasta Yönetimi.....	449
	<i>Sercan ÖN</i>	

-
38. Bölüm Böbrek Tümörlerinde Geriatrik Hasta Yönetimi..... 467
Hasan Çağrı YILDIRIM
39. Bölüm Prostat Kanserinde Geriatrik Hasta Yönetimi 477
Zekeriya HANNARİCİ
Mehmet Emin BÜYÜKBAYRAM
40. Bölüm Jinekolojik Kanserlerde Geriatrik Hasta Yönetimi 487
Ahmet Bilgehan ŞAHİN
41. Bölüm Malign Melanom’da Geriatrik Hasta Yönetimi 503
Gökçen Tuğba ÇEVİK
42. Bölüm Nöroendokrin Tümörlerde Geriatrik Hasta Yönetimi 521
Ayşe OCAK DURAN
43. Bölüm Lenfomalarda Geriatrik Hasta Yönetimi 529
Emine GÜLTÜRK
44. Bölüm Multiple Myelomda Geriatrik Hasta Yönetimi 541
Osman ŞAHİN
45. Bölüm Geriatrik Hasta Populasyonunda Genetik Testler
Temelinde Bireyselleştirilmiş Tedavi Seçenekleri 561
Ertuğrul BAYRAM

YAZARLAR

Emine Ülkü AKÇAY

Uzm. Dr., Sakarya Üniversitesi Eğitim
Araştırma Hastanesi
ORCID iD: 0000-0002-5337-8838

Oktay Halit AKTEPE

Uzm. Dr., Hacettepe Üniversitesi İç
Hastalıkları ABD, Medikal Onkoloji BD
ORCID iD: 0000-0003-3540-0701

Ertuğrul Gazi ALKURT

Uzm. Dr., Hitit Üniversitesi Erol Olçok
Eğitim ve Araştırma Hastanesi,
Cerrahi Onkoloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0002-3044-5428

Ayfer ALTAŞ

Uzm. Dr., Sakarya Eğitim ve Araştırma
Hastanesi İç Hastalıkları Kliniği
ORCID iD: 0000-0002-1082-2716

Fatma Betül ASAN

Uzm. Dr., Sakarya Eğitim Araştırma
Hastanesi, İç Hastalıkları Kliniği
ORCID iD: 0000-0002-5813-5405

Elif BALEVİ BATUR

Dr. Öğr. Üyesi Selçuk Üniversitesi
Tıp Fakültesi, Fizik Tedavi ve
Rehabilitasyon AD
ORCID iD: 0000-0001-8886-1144

Ertuğrul BAYRAM

Uzm. Dr., Çukurova Üniversitesi, Balcalı
Hastanesi, Tıbbi Onkoloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0001-8713-7613

Mehmet Emin BÜYÜKBAYRAM

Uzm. Dr., Erzurum Atatürk Üniversitesi
Tıbbi Onkoloji
ORCID iD: 0000-0002-5454-7576

Burcu CANER

Uzm. Dr. Balıkesir Atatürk Şehir Hastanesi
Tıbbi Onkoloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0003-1591-3323

Cumali ÇELİK

Uzm. Dr., Manisa Celâl Bayar Üniversitesi,
Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları AD
ORCID iD: 0000-0001-9236-1716

Gökçen Tuğba ÇEVİK

Uzm. Dr. Uşak Üniversitesi Eğitim
Araştırma Hastanesi
ORCID iD: 0000-0002-5582-6008

Egemen ÇİÇEK

Uzm. Dr. Hatay Devlet Hastanesi,
Gastroenteroloji Cerrahisi
ORCID iD: 0000-0003-2691-7418

İbrahim ÇİL

Uzm. Dr., SBÜ Ümraniye Eğitim ve
Araştırma Hastanesi Tıbbi Onkoloji
ORCID iD: 0000-0002-6388-0346

Can ÇUBUK

Uzm. Dr., Çankırı Devlet Hastanesi
ORCID iD: 0000-0001-6311-0387

Arda Kazım DEMİRKAN

Uzm. Dr., Liv Hospital Samsun Hastanesi,
Ruh Sağlığı ve Hastalıkları
ORCID iD: 0000-0002-1982-5569

Akif DOĞAN

Uzm. Dr., Kartal Dr. Lütfi Kırdar Şehir
Hastanesi Tıbbi Onkoloji
ORCID iD: 0000-0003-4275-2414

Ayşe OCAK DURAN

Doç. Dr., S.B.Ü. Ankara Dr. Abdurrahman
Yuraslan Onkoloji S.U.A.M.
ORCID iD: 0000-0002-1703-726X

Ferhat EKİNCİ

Dr., Celal Bayar Üniversitesi, Tıbbi
Onkoloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0002-9317-942X

Fatmanur DURUK ERKENT

Uzm. Dr. Hitit Üniversitesi Erol
Olçok Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Anesteziyoloji ve Reanimasyon AD
ORCID iD: 0000-0002-9161-5013

İrfan ESEN

Uzm. Dr., Ankara Keçiören Medicalpark
Hastanesi, İç Hastalıkları
ORCID iD: 0000-0002-7063-6309

Duygu BAYIR GARBİOĞLU

Uzm. Dr. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Tıp Fakültesi Hastanesi, Tıbbi Onkoloji
Bölümü
ORCID iD: 0000-0001-7347-263X

Suna KARA GÖRMÜŞ

Dr, Ahi Evren Kalp Damar ve Göğüs
Cerrahisi EAH
ORCID iD: 0000-0002-7434-8283

Emine GÜLTÜRK

Bakırköy Dr Sadi Konuk Eğitim Araştırma
Hastanesi, Hematoloji Ünitesi
ORCID iD: 0000-0003-2836-6162

Atila GÜRGEN

Uzm. Dr, Ordu Devlet Hastanesi,
Psikiyatri Kliniği
ORCID iD: 0000-0002-7256-533X

Ezgi HACIHASANOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi, Yeditepe Üniversitesi
Hastaneleri Patoloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0002-6661-1002

Zekeriya HANNARİCİ

Uzm. Dr., Erzurum Atatürk Üniversitesi
Tıbbi Onkoloji
ORCID iD: 0000-0002-6547-0199

Zehra SUCUOĞLU İŞLEYEN

Uzm. Dr., Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi,
Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları AD
ORCID iD: 0000-0002-0045-8009

Mehmet Nur KAYA

Uzm Dr. İstanbul Fatih Sultan Mehmet
Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Romatoloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0003-4368-3078

Esra KOCA

Uzman, Psikiyatri, Süreyyapaşa Göğüs
Hastalıkları ve Cerrahisi Eğitim ve
Araştırma Hastanesi
ORCID iD: 000-0002-2658-0774

Ahmet KÜÇÜK

Uzm. Dr. Mersin Şehir Eğitim ve Araştırma
Hastanesi, Radyasyon Onkolojisi
ORCID iD: 0000-0002-5361-364X

Hatice KÜÇÜK

Dr. Öğr. Üyesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Trabzon Kanuni Eğitim Araştırma
Hastanesi, Patoloji Bölümü
ORCID iD: 0000-0002-3724-9104

İlker Nihat ÖKTEN

Uzm. Dr., İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Göztepe Dr. Süleyman Yalçın Şehir
Hastanesi İç Hastalıkları
ORCID iD: 0000-0003-2360-3392

Sercan ÖN

Uzm. Dr., Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi
Tıbbi Onkoloji BD
ORCID iD: 0000-0003-1461-7485

Fatma Fariha ÖRENGÜL

Uzm. Dr., Haseki Eğitim ve Araştırma
Hastanesi Psikiyatri Kliniği
ORCID iD: 0000-0001-7232-4387

Mustafa Soner ÖZCAN

Dr. Öğr. Üyesi, Süleyman Demirel
Üniversitesi Tıp Fakültesi Anesteziyoloji ve
Reanimasyon AD
ORCID iD: 0000-0003-0385-2308

Nail ÖZHAN

Uzm. Dr, Kayseri Şehir Hastanesi, Tıbbi
Onkoloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0002-7159-6521

Aykut ÖZMEN

Uzm. Dr., Dr Sadi Konuk Bakırköy Eğitim
Araştırma Hastanesi, Tıbbi Onkoloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0003-4132-724X

Ceyhun SAYMAN

Uzm. Dr, Ordu Fatsa Devlet Hastanesi,
Nöroloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0003-2940-5186

Alparslan SERARSLAN

Dr. Öğr. Üyesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Tıp Fakültesi, Radyasyon Onkolojisi AD
ORCID iD: 0000-0001-5985-2484

Ahmet Bilgehan ŞAHİN

Uzm. Dr., Bursa Uludağ Üniversitesi, Tıbbi
Onkoloji BD
ORCID iD: 0000-0002-7846-0870

Osman ŞAHİN

Uzm. Dr., Şanlıurfa Mehmet Akif İnan
Eğitim ve Araştırma Hastanesi,
Hematoloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0001-5008-5004

Aysel TOÇOĞLU

Dr, Sakarya Üniversitesi Eğitim Araştırma
Hastanesi, İç Hastalıkları Kliniği
ORCID iD: 0000-0002-9078-6996

Atakan TOPÇU

Uzm. Dr., Bezmialem Vakıf Üniversitesi,
Tıbbi Onkoloji BD
ORCID iD: 0000-0002-3634-4820

Çağlar ÜNAL

İstanbul Bilim Üniversitesi,
Tıbbi Onkoloji BD
ORCID iD: 0000-0003-3245-1570

İpek ÖZÖNDER ÜNAL

Uzm. Dr., Bayrampaşa Devlet Hastanesi,
Psikiyatri AD,
ORCID iD: 0000-0003-3509-0061

Macit YALÇIN

Uzm. Dr., Nevşehir Devlet Hastanesi,
Anesteziyoloji ve Reanimasyon Kliniği
ORCID iD: 0000-0002-6025-5967

Tahir YERLİKAYA

Uzm. Dr., Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi,
Tıbbi Onkoloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0003-2212-1412

Hasan Çağrı YILDIRIM

Uzm. Dr., Hacettepe Üniversitesi Tıp
Fakültesi Hastanesi
ORCID iD: 0000-0003-3060-377X

Oruç YUNUSOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl
Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Farmakoloji AD
ORCID iD: 0000-0003-1075-9574

Mesut YUR

Dr. Öğr. Üyesi, Fırat Üniversitesi Genel
Cerrahi Kliniği
ORCID iD: 0000-0001-7845-5169